

## **78 . Coslogeni | Comuna: Dichiseni | Județ: Călărași | Punct: Grădiștea Coslogeni (La Clinci) | Anul: 2000**

**Anul:** 2000

**Cod RAN:** 93673.01

**Perioade:** Preistorie

**Epoci:** Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului

**Tipuri sit:** locuire

**Categorii sit:** Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

**Autori:** Marian Neagu, Stănică Pandrea, Valentin Aurel Parnic, Eugen-Cristian Paveleț

**Instituții:** Muzeul Dunării de Jos, Călărași, Muzeul Brăilei, Muzeul Dunării de Jos, Călărași, Muzeul Dunării de Jos, Călărași

### **Șantierul arheologic Grădiștea Coslogeni Campania 2000 Raport preliminar**

#### **Raport**

Amplasarea geografică. Grădiștea Coslogeni este un grind (cota 15,8 m) situat în Balta Borcei la 3,8 km de Brațul Borcea și 2,2 km de Dunăre. Grădiștea domină lunca dintre Gura Borcei, la V și Brațul Rău, la E. La S este mărginită de privalul Boșnețul.

Scurt istoric al cercetărilor. Primele cercetări de suprafață sunt efectuate de Niță Anghelescu și "pionierii" muzeului călărășean în anii 1950 - 1951. În 1966 și 1968, Sebastian Morintz și Apostol Atanasii întreprind două mici sondeaje. Între 1980 - 1984 se efectuează intense cercetări de teren, iar în 1985 încep săpăturile arheologice de salvare, datorate proiectului de amplasare pe Grădiștea Coslogeni a unui centru orizicol.

1985: George Trohani, Mihai Șimon, Marian Neagu, Dan Basarab Nanu; 1986: Mihai Șimon, Marian Neagu, Dan Basarab Nanu, Mircea Udrescu; 1987 - 1989: Marian Neagu, Dan Basarab Nanu, Mircea Udrescu; 1990 - 1992: Marian Neagu, Valeriu Cavruc; 1993: Valeriu Cavruc; 1994: E. Cernîh, Marian Neagu, Valeriu Cavruc; 1995 - 1996: Marian Neagu, Dan Basarab Nanu, Valeriu Cavruc, Valeriu Sârbu; 1997 - 1998: Marian Neagu, Stănică Pandrea, Valeriu Sârbu; 1999: Marian Neagu, Valentin Parnic, Stănică Pandrea; 2000: Marian Neagu, Valentin Parnic, Eugen Paveleț, Stănică Pandrea, Cătălin Lazăr.

Obiectivele cercetării. Pentru campania arheologică din anul 2000 de la Grădiștea Coslogeni, obiectivele au fost fixate în funcție de cerințele legate de protejarea sitului, conservarea unor complexe, prioritățile de cercetare și fondurile destinate.

În acest sens au fost stabilite următoarele obiective:

1. Cercetarea complexului b 7 și conservarea pentru campania arheologică următoare a martorilor în cruce;
2. Cercetarea și conservarea profilelor estic și nordic al secțiunii ?;
3. Cercetarea ultimelor două nivele ocupaționale ale construcției din epoca bronzului - cultura Coslogeni, din suprafața W (A, B, C), S. I, Y (A, B);
4. Studiarea și conservarea profilului de V al lui S. MAG., carourile 1 - 7 și a profilului de N al secțiunii S. Morintz 1968;
5. Conservarea pereților casetei Z și studiarea profilelor;
6. Limitele vestice și estice ale așezării neolitice;
7. Limitele estice și sud-estice ale tumulului din perioada de tranziție și începutul epocii bronzului;

## 8. Limitele estice și sud-estice ale construcției din perioada Coslogeni.

Bordeiul b 7. Cercetarea complexului arheologic b 7 începută în 1996, a continuat în campania 2000 prin studierea, desenarea și fotografierea profilelor estic, vestic, nordic și sudic al mormântului, conservat în cruce cu grosimea inițială de 1 m. Săpătura a pus în evidență trei nivele ocupaționale ale unui bordei neolitic.

Groapa acestui bordei are o formă ovală cu adâncimea de -1,1 / -1,2 m și dimensiuni ce variază între (2,15 - 2,85 m) și (3,2 - 3,8 m). În extremitatea nordică au fost surprinse două trepte săpate în pământul galben.

Stratigrafia. Primul nivel de locuire este marcat de o podină amenajată prin băcătorirea pământului galben peste care s-a compactat un strat de 1 - 2 cm de pământ negru. În acest nivel s-a descoperit o vatră dispusă spre colțul de NV al bordeiului, unelte de silex, scoici și numeroase fragmente ceramice.

Cel de-al doilea nivel ocupațional este marcat de o podină din pământ galben cu un nivel de refacere spre N, unde podina a fost dublată. Acest nivel are o podină de 5 - 7 cm grosime și este marcat de resturile unei vetre (în colțul de N), fragmente ceramice și o unealtă din os. Tot în cel de al doilea nivel s-a constatat o a doua secvență stratigrafică care constituie un nivel de abandon al bordeiului și transformarea lui în groapă menajeră (oase de animale, strat de scoici cu o grosime de -0,2 / -0,3 m, solzi de pește, cenușă). Stratigrafic se constată continuarea bordeiului spre N cu 0,75 / -1,2 m și spre S cu 0,6 m prin amenajarea unei trepte cu înălțimea de 0,2 m.

Ultimul nivel de locuire este și cel mai bogat. Groapa bordeiului este utilizată la dimensiunile inițiale, podina are grosimea de 7 - 8 cm. Vatra este dispusă în colțul nordic al bordeiului și are dimensiuni de 0,6 x 0,8 m. Secționarea ei a demonstrat o îndelungată utilizare (grosimea de 0,3 m). În extremitatea de NE a bordeiului, chiar în profil a fost descoperit un fragment dintr-o statueta cu picioarele, brațele și capul rupte din vechime.

Tumulul din bronzul timpuriu. În W a, b și c cercetările s-au desfășurat în prima manta a tumulului, începând cu h = 1,35 m și până la h = -1,75 / -1,85 m. Materialul recuperat în timpul cercetărilor aparține mai multor perioade, majoritate este rulat, pământul necesar ridicării tumulului fiind adus din diferite locuri. Astfel, a fost descoperit material arheologic aparținând culturilor: Hamangia (neolitic), Cernavoda (eneolitic), Yamnaia (epoca bronzului), Coslogeni (sfârșitul epocii bronzului). A doua manta a tumulului a fost depistată doar până în W a, jumătatea vestică.

Mormântul M. 1 / 2000. A apărut la h = -1,35 m, în mantaua tumulului. Groapa mormântului nu a putut fi observată. În imediata apropiere a scheletului a fost depus (ritual ?) un bovid de talie medie. Scheletul a aparținut unui individ adult (talie: 1,80 - 1,85 m), depus chirchit, pe partea stânga și orientat NNE - SSV. Gradul de chirchire este moderat. Poziția mâinilor este foarte interesantă. Astfel, mâna stângă a fost pusă în zona capului, pe obrazul drept, desfăcută spre tâmplă, iar cea dreaptă cu brațul deasupra genunchiului.

În actualul stadiu al cercetărilor nu suntem în măsură să concluzionăm pentru o depunere rituală. Botul animalului depus pe spate, atingea genunchii defunctului. Depunerea unei părți importante din patruped lângă schelet, poate semnifica o ofrandă. Scheletul individului și al animalului au fost trimise spre expertizare la Centrul de cercetări interdisciplinare al Muzeului Național de Istorie București.

Așezarea Coslogeni. Săpăturile arheologice din acest an au avut ca obiectiv cercetarea și stabilirea limitelor estice și sudice ale construcției de epoca bronzului aparținând purtătorilor culturii Coslogeni. Astfel a fost epuizată cercetarea ultimelor două platforme din W a, b, c, S. 1 și Y a, b. În W b a fost dezvelită o vatră cu dimensiuni apreciabile (2,85 x 1,6 m) cu mai multe nivele de refacere, care atestă o utilizare îndelungată.

Cercetările din ultimele 10 campanii au pus în evidență o construcție de mari dimensiuni cu trei nivele de locuire și o refacere a platformei din lut armată cu chirpic. Una din laturile acestei construcții a fost interceptată doar pe direcția N - S pe o distanță de peste 40 de metri.

Proiectarea viitoare a săpăturii arheologice trebuie să fixeze ca obiective cercetarea sectorului nordic al cenușarului Coslogeni, al tumulului și al așezării neolitice aparținând unei populații sudice formate din comunitățile Hamangia (majoritare) și comunitățile Bolintineanu.

Ceramica se prezintă fragmentar făcând dificilă efectuarea unei analize tipologice. În complexul b 7 poate fi împărțită în două categorii principale, ținând cont de calitatea pastei, tratamentul aplicat suprafețelor și decor.

1. Ceramica grosieră are o pastă de calitate inferioară, cea mai numeroasă, folosește ca degresant cioburi pisate, pietricele și chiar materii vegetale. Arderea s-a efectuat de la cenușiu și negru, până la roșu - cărămiziu.

Forme :

- a. Vase tronconice, cu buza rotunjită și îngroșată;
- b. Pahare tronconice, cu buza puțin evazată;
- c. Vasele piriforme, cu gât cilindric, înalt; pereții sunt foarte arcuiți, buza întotdeauna evazată;
- d. Castroane bitronconice, cu buza puțin evazată;
- e. Vasele cu pereții globulari, buza evazată sau dreaptă.

Tehnici de decorare :

a. Barbotina este tehnica cel mai des utilizată pe această categorie ceramică; de cele mai multe ori este organizată în vârci oblice sau orizontale;

b. O altă tehnică este lustruirea, prin aplicarea unui slip; de multe ori slipul acoperă suprafețele vaselor, atât la interior cât și la exterior.

2. Ceramica fină folosește o pastă dintr-un lut ales cu grijă și nisip, ca degresant și foarte rar cioburile pisate. Arderea se face de la negru la gri-cenușiu.

Forme:

- a. Strachina cu o gura largă și cu buza evazată și subțiată la capăt;
- b. Castronul tronconic și bitronconic, cu buza dreaptă sau evazată;
- c. Pahare globulare cu buza dreaptă sau evazată;
- d. Pahare tronconice cu buza dreaptă sau puțin evazată.

Tehnici de decorare:

- a. Incizia sub forma unor șiruri paralele de liniuțe;
- b. Imprimarea prin puncte ușor scobite, dispuse în șiruri care formează triunghiuri sau spirale;
- c. Canelura.

În bordeiul b 7, în cursul demontării, a fost descoperit un fragment de phalus, precum și o piesă din os, șlefuită la ambele capete.

Ceramica din nivelul Coslogeni se prezintă fragmentar. Marea majoritate a formelor identificate fac parte din categoria grosieră.

Ceramica grosieră

Forme:

- a. Vasul borcan cu buza îngroșată;
- b. Străchinile cu buza evazată;
- c. Castroanele bitronconice.

Tehnici de decorare:

Decorul acestei categorii ceramice este reprezentat de barbotina organizată în vârci, brâul care înconjoară vasul de jur-împrejur, dispus imediat sub buză, brâuri întrerupte de șiruri de alveole, proeminente sub forma unor butoni conici sau trapezoidali.

---

Ceramică fină

Forme:

- a. Castroanele bitronconice de mici dimensiuni;
- b. Străchinile cu buza puțin evazată și altele cu buza adusă în interior;
- c. Ceștile cu o toartă.

Tehnici de decorare:

Decorul acestei categorii ceramice este lustruit, uneori sub forma unor caneluri, iar incizia dispusă sub buza vaselor sub forma unor linii circulare sau benzi de triunghiuri dispuse cu vârful în jos.

Obiectivele campaniei arheologice 2001:

- 1. Studiarea limitelor estice și nordice a așezării neolitice;
- 2. Cercetarea părții de NE a tumulului;
- 3. Desființarea martorului din b 7;
- 4. Conservarea secțiunii Z;
- 5. Cercetarea nivelului de locuire din W A - D și Y A - B.

---

### ***Informații suplimentare online***

[Raportul 1038 din cronică.cimec.ro](http://raportul1038.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.foolosind.Mapserver.Cimec.ro)

---